

Olsztyn, 22 lipca 2019 r.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

FK-IV.431.21.2019

Szanowny Pan
Marcin Paliński
Starosta Nidzicki
ul. Traugutta 23
13-100 Nidzica

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Nidzicy, ul. Traugutta 23, 13-100 Nidzica, NIP: 9840088817, REGON: 510750380.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

- **Pan Marcin Paliński** – Starosta, wybrany na stanowisko Uchwałą Nr I/4/2018 z dnia 19 listopada 2018 r.
- **Pan Grzegorz Napiwodzki** – Starosta, wybrany na stanowisko Uchwałą Nr I/7/2014 z dnia 1 grudnia 2014 r. Pełniący ww. funkcję do 19 listopada 2018 r.
- **Pani Jolanta Tymińska** – Kierownik Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 01.06.2007 r.

[akta kontroli str. 57]

Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadania objętego kontrolą byli:

- Inspektor w Wydziale Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 16.10.2017 r.;
- Podinspektor odpowiedzialny za współpracę z organizacjami pozarządowymi w okresie objętym kontrolą do dnia 19.11.2018 r. (zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 01.02.2015 r.).

Osobą bezpośrednio nadzorującą osoby odpowiedzialne za realizację zadania był Kierownik Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego.

[akta kontroli str. 57, 59-66]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydziału Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli w składzie:

- **Magdalena Kołodzińska** – inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 21/2017 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.424.2019 z dnia 10 maja 2019 r.;
- **Iwona Zajac** – inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 3/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-VI.0030.425.2019 z dnia 10 maja 2019 r.

[akta kontroli str. 39-40]

Kontrolę rozpoczęto 23 maja 2019 r. i zakończono 24 maja 2019 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli Starostwa Powiatowego w Nidzicy pod pozycją 2/2019.

[akta kontroli str. 1]

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w związku z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2019 r. oraz 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Kontroli zostały poddane również punkty, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna i/lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. 1, 41-53]

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 poz. 294), zwanej dalej „ustawą”.

Starosta Nidzicki upoważnił Kierownika Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego oraz Inspektora w Wydziale Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nidzicy do udzielania informacji i wyjaśnień, udostępniania dokumentów związanych z niniejszą kontrolą oraz udziału w oględzinach punktów.

[akta kontroli str. 58]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w szczególności:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami.

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na dzień 31 grudnia 2018 r.).

Na mocy art. 1 pkt 15 lit b) ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną”, od 1 stycznia 2019 r. wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym jeżeli na powiat przypadają dwa punkty (co miało miejsce w przypadku powiatu nidzickiego), adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugiego powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

Ustalono, iż w 2018 r. na terenie powiatu nidzickiego utworzono łącznie 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z tego 1 mobilny w 3 lokalizacjach:

- a) 1 punkt stały prowadzony samodzielnie przez Powiat Nidzicki, w którym pomoc była świadczona przez adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie i radców prawnych wyznaczonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie. Punkt ten zlokalizowany był w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy przy ul. Kolejowej 5, 13-100 Nidzica; pomoc świadczona była 5 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 13.00;

[akta kontroli str. 7]

- b) 1 punkt mobilny prowadzony przez organizację pozarządową, tj. Fundację Togatus Pro Bono z siedzibą w Olsztynie w 3 lokalizacjach, tj. w:

- Urzędzie Gminy w Kozłowie, ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo, pomoc świadczona była 2 dni w tygodniu, tj. w poniedziałek i wtorek w godz. 14.00 – 18.00;
- Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym, nr budynku 62, 13-111 Janowiec Kościelny, pomoc świadczona była 2 dni w tygodniu, tj. w środę i czwartek w godz. 12.30 – 16.30;
- Budynku po byłym Ośrodku Zdrowia, ul. Przasnyska 60 w Janowie, pomoc

świadczona była 1 dzień w tygodniu, tj. w piątek w godz. 09.00 – 13.00.

[akta kontroli str. 8]

W związku z tym, iż ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Nidzicy również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, w tym jeden z przeznaczeniem na prowadzenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz jeden z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich. Ustalono, iż na terenie powiatu nidzickiego utworzono 2 punkty, tj.: 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez Powiat, w którym zgodnie z art. 5 ust. 1 usługi świadczą adwokaci i radcowie prawni oraz 1 punkt nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich powierzony do prowadzenia organizacji pozarządowej, wyłonionej w otwartym konkursie ofert.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 powiat, realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. Powiat Nidzicki 29 stycznia 2019 r. zawarł 4 porozumienia z gminami, tj.: Gminą Nidzica – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminą Kozłowo, Gminą Janowo i Gminą Janowiec Kościelny.

[akta kontroli str. 31-38]

Na podstawie analizy ogłoszenia o konkursie, umów z wykonawcami oraz wyjaśnień Starosty Nidzickiego z dnia 27 maja 2019 r., znak: OZK.8170.25.2019 w przedmiocie braku wniosków wójtów, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy stwierdza się, iż w stosunku do żadnego z ww. punktów nie określono specjalizacji i nie wprowadzono do ich harmonogramu dyżuru w zakresie jednego rodzaju usług.

[akta kontroli str. 125,161-186]

W celu powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnych porad obywatelskich organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Nidzicy Uchwałą Nr 106/2018 z dnia 30 października 2018 r. ogłosił konkurs ofert „na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej na terenie powiatu nidzickiego w 2019 r.”.

Przedmiotowe ogłoszenie zawierało: informację o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert.

Ustalono, iż wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia 1 mobilnego punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Starosta Nidzicki – uwzględniając nowy podział usług wprowadzony ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną” – odrębnie określił wymagania dla powierzenia prowadzenia punktu w roku 2019 jakie powinna spełniać

organizacja pozarządowa w przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Ponadto jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert wskazano na możliwość wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin w punkcie mobilnym na obszarze powiatu nidzickiego, a także udzielania porad poza punktem lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową lub osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. Stwierdzono również, iż powiat uwzględnił w warunkach konkursu realizację zadania z zakresu edukacji prawnej, powierzanej w ramach umowy organizacji pozarządowej.

[akta kontroli str. 159-186]

Zgodnie z pkt. VII ogłoszenia procedura rozpatrywania ofert obejmowała: ocenę formalną, ocenę merytoryczną, ocenę doświadczenia organizacji w realizacji zadania będącego przedmiotem konkursu oraz ocenę potencjału realizacyjnego (zasoby osobowe organizacji, możliwości działania). Jednym z elementów ogłoszenia były również opracowane w formie punktowej kryteria oceny merytorycznej – ważne ze względu na specyfikę zadania konkursowego. Każdemu wskaźnikowi podlegającemu ocenie przypisano skalę punktów, jaką można otrzymać za tą kategorię.

[akta kontroli str. 168-169]

Ustalono, iż konkurs ofert na powierzenie organizacji pozarządowej prowadzenia na terenie powiatu nidzickiego punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego został ogłoszony prawidłowo.

[akta kontroli str. 161-186]

W ramach otwartego konkursu wpłynęły 3 oferty, tj.:

1. Zaborskie Towarzystwo Naukowe, ul. Dworcowa 18, 89-632 Brusy;
2. Fundacja Togatus Pro Bono, ul. Warmińska 7/1, 10-544 Olsztyn;
3. Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków.

Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego jako jedyna organizacja złożyła ofertę na świadczenie usług w zakresie poradnictwa obywatelskiego. Pozostałe dwie oferty spełniały wymagania formalne, co do prowadzenia i udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, ale nie spełniały wymogów konkursu w części dotyczącej świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Członkowie komisji, po zapoznaniu się z ofertami, dokonali ich indywidualnej oceny na kartach ocen wg ustalonych kryteriów zawartych w pkt. VII ogłoszenia otwartego konkursu ofert. Na podstawie oceny ofert i protokołów szczegółowych każdej oferty na realizację zadań z zakresu: „Prowadzenie mobilnego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.” wybrano ofertę Stowarzyszenia Wsparcia Obywatelskiego z Krakowa.

[akta kontroli str. 267-294]

Zarząd Powiatu w Nidzicy - w drodze uchwały Nr 2/8/2018 z dnia 3 grudnia 2018 r. – podjął decyzję o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ww. organizacji.

[akta kontroli str. 295-2296]

W dniu 19 grudnia 2018 r. ze Stowarzyszeniem Wsparcia Obywatelskiego z siedzibą w Krakowie Powiat Nidzicki zawarł umowę nr OZK.032.9.2018 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019 roku na terenie Powiatu Nidzickiego (gminy Kozłowo, Janowiec Kościelny, Janowo)”.

[akta kontroli str. Nr 357-366]

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1a umowa zawiera w szczególności informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2. Ustalono, że treści umów z adwokatami zawierają ww. zapis. Zgodnie z art. 11 ust. 7 organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. Ustalono, że umowa z organizacją pozarządową nie zawierała ww. zapisu.

[akta kontroli str. Nr 341 -366]

Kierownik Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego z upoważnienia Starosty w piśmie z dnia 24 maja 2019 r., znak OZK.8170.25.2019 wyjaśnił: „iż brak w umowie z organizacją pozarządową informacji dot. możliwości przedłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie wynika z niedopatrzenia [...]. W dniu 24.05.2019 r. sporządzono aneks do umowy z organizacją pozarządową wprowadzający powyższe zapisy ustawowe. Aneks został podpisany przez przedstawicieli Powiatu Nidzickiego, a w dniu dzisiejszym zostanie wysłany do podpisu przez Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego”.

[akta kontroli str. Nr 156-157]

Brak w umowie z organizacją pozarządową zapisu dot. możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie należy ocenić w kategorii uchybienia. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy. Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybienia jest Starosta Nidzicki. Stwierdzone uchybienie w trakcie kontroli zostało usunięte. Starosta przedłożył aneks do umowy z organizacją pozarządową wprowadzający zapis dot. możliwości przedłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie.

[akta kontroli str. Nr 156a]

Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, zarówno w 2018, jak i 2019 roku, w ww. punktach nieodpłatna pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Zgodnie z pismem Starosty z dnia 27 maja 2019 r. znak: OZK.8170.25.2019 „W 2019 r. w żadnym punkcie nie zgłaszano potrzeby wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin. Starostwo prowadzi kalendarz rezerwacji za pomocą systemu Ewidencji Nieodpłatnych Porad Prawnych, poprzez co na bieżąco monituje czas oczekiwania na porady. Od stycznia br. porady udzielane są na bieżąco, w tym samym, bądź maksymalnie następnym dniu, nie było więc potrzeby wydłużania pracy na podstawie art. 8 ust. 6 ustawy”.

[akta kontroli str. Nr 125]

Zgodnie z art. 11 ust. 7 organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. W ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, w szczególności w formach, o których mowa w art. 3b ust. 2. W umowie starosta może określić preferowane formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej. Edukacja prawna stosownie do art. 3b ust. 1 i 2 obejmuje działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) prawach i obowiązkach obywatelskich;
 - 2) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
 - 3) mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;
 - 4) możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa;
 - 5) dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
- Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

W ofercie, Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego zobowiązało się do zrealizowania zadania z zakresu edukacji prawnej: „W ramach nałożonego przez treść ustawy z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej obowiązku realizacji zadania edukacji prawnej, Stowarzyszenie zgłasza gotowość do przeprowadzenia warsztatów o charakterze i tematyce zgodnej z zapotrzebowaniem Beneficjentów i Zleceniodawcy. Jako oferent przychylamy się również do wypełnienia konieczności wynikającej z umowy, którą jest podnoszenie świadomości prawnej społeczeństwa Powiatu Nidzickiego”.

Organizacja zobowiązała się do:

- a) Podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa Powiatu Nidzickiego poprzez prowadzenie edukacji prawnej młodzieży szkolnej lub innych grup społecznych;
- b) Wydawania biuletynu z najistotniejszymi treściami z zakresu wiedzy prawniczej.

[akta kontroli str. 196-198]

Wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej nie zostało bezpośrednio uwzględnione w umowie zawartej z organizacją pozarządową, jednakże w umowie widnieje zapis, że oferta oraz aktualizacje opisu poszczególnych działań/harmonogramu/kalkulacji przewidywanych kosztów/szacunkowej kalkulacji kosztów, stanowiące załączniki do umowy, są integralną częścią umowy w ustalonym końcowym brzmieniu. W związku z powyższym uznaje się, że w ramach umowy organizacji pozarządowej powierzono realizację zadania z zakresu edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 357]

Kontrola wykazała, iż z końcem 2018 r. Starostwo Powiatowe w Nidzicy było organizacyjnie przygotowane do obsługi punktu npp i npo w powiecie. Zgodnie z udzieloną przez Starostę Nidzickiego informacją oba punkty, zarówno punkt nr 1 zlokalizowany w MOPS Nidzica, jak i punkt nr 2 „mobilny” w 2019 r. zostały uruchomione w dniu 2 stycznia 2019 r. (środa).

[akta kontroli str. 126]

Starosta Nidzicki w wyjaśnieniu z dnia 27 maja 2019 r., znak: OZK.8170.25.2019 dot. monitorowania punktualności dyżurów wskazał, iż cyt. *„Punktualność dyżurów monitorowana jest przez pracowników punktów, w których świadczone są porady. Klucze do lokali, w których świadczona jest pomoc prawna wydawane są prawnikom, stąd kontrola czasu pracy dokonywana jest codziennie. W przypadku nieprawidłowości mają oni obowiązek poinformowania pracownika merytorycznego Starostwa. Ponadto pracownik Starostwa co najmniej raz w miesiącu analizuje karty pomocy cz. B, pole 7”*.

Analiza części B kart pomocy dostępnych w Starostwie, dokonana przez kontrolujących wykazała, iż brak jest w nich jakichkolwiek wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania npp i npo, a więc powyższe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

[akta kontroli str. 126, 421-426]

Monitorowanie świadczenia usług, zgodnie z wyjaśnieniami Starosty Nidzickiego, odbywa się w następujący sposób: „Punkt w Nidzicy – co miesiąc ustalany jest harmonogram pracy w punkcie i rozkład czasu pracy pomiędzy radcą prawnego i adwokata. Obecność w punkcie monitorowana jest przez pracowników MOPS, którzy wydają klucz do lokalu oraz poprzez analizę listy obecności, którą podpisują codziennie wykonawcy. Pracownik Starostwa co najmniej dwa razy w miesiącu odwiedza punkt i odbiera karty pomocy cz. B, kontrolując także wykonawców. Ponadto praktycznie codziennie odbywają się wizyty, większość z nich umawiana jest do konkretnego wykonawcy – kontynuacja sprawy, tak więc w przypadku nieobecności klient ma prawo zadzwonić do Starostwa i poinformować o nieobecności prawnika. Kontrola odbywa się również poprzez system ENPP, gdzie widoczne są daty i godziny logowań do systemu. Punkt mobilny – każdy z wykonawców sporządza ewidencję czasu pracy, a obecność monitorowana jest przy wydawaniu klucza do lokalu. Kontrola odbywa się poprzez system ENPP, gdzie widoczne są daty i godziny logowań do systemu”.

[akta kontroli str. 127]

W przypadku gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu bez uprzedniego zapisania Powiat uzgodnił z wykonawcą, że takiej osobie zostanie udzielona pomoc, „jednak pierwszeństwo mają osoby zapisane na dane godziny – wyjątek, kobiety w ciąży. Czas oczekiwania na poradę zależy od ilości osób zapisanych na dany dzień, co można zobaczyć w kalendarzu rezerwacji. Jeśli na dany dzień nie ma już wolnej godziny, prawnik umawia taką osobę na kolejny dzień lub proponuje wizytę w innym punkcie czynnym w tym dniu”.

Z kolei w przypadku gdyby osoba uprawniona, z uwagi na dużą liczbę chętnych, nie mogła danego dnia zostać obsłużona, Starosta Nidzicki wyjaśnił, że „osoba udzielająca porady stara

się przyjąć osobę uprawnioną, choćby na chwilę, aby ustalić w jakim zakresie pomoc jest niezbędna oraz określić, czy porada musi być udzielona natychmiast. Jeśli tak, wykonawcy mają obowiązek wydłużyć czas pracy punktu zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy”.

[akta kontroli str. 126]

Starosta w umowie z adwokatem i radcą prawnym zapewnił ciągłość usług. Zgodnie z §3 ust. 2i Zleceniobiorca ma obowiązek zapewnić zastępstwo w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z §5 umowy powiat ma prawo rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w przypadku gdy Zleceniobiorca narusza obowiązki wynikające z umowy, Ustawy i aktów wykonawczych.

[akta kontroli str. 341-344, 349-352]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu:

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Mając powyższe na uwadze, Starosta Nidzicki realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą poprzez:

- 1) materiał promocyjny w Gazecie Nidzickiej opublikowany w dniu 13.12.2018 r., informujący o zmianach wprowadzanych od stycznia 2019 r. Jako dowód przedłożono wydruk artykułu pt. „Nieodpłatna pomoc prawna od stycznia 2019 r. na nowych zasadach”.

[akta kontroli str. 69, 95]

- 2) materiał w Telewizji Mazury wyemitowany w dniu 31.01.2019 r. dotyczący możliwości skorzystania z porad. Materiał dostępny jest na stronie www.youtube.com oraz na stronie internetowej powiatu. Jako dowód przekazano wydruk ze strony pt. „Porady na wyciągnięcie ręki”.

[akta kontroli str. 69, 71, 115]

- 3) publikację kart informacyjnych poradnictwa - Karty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz karty nieodpłatnej pomocy prawnej. Karty dostępne są zarówno w każdym punkcie pomocy, jak i zostały przekazane pracownikom GOPS-ów oraz MOPS- u celem kolportażu za pośrednictwem pracowników socjalnych. Karty przekazano także Powiatowemu Rzecznikowi Praw Konsumentów celem udostępniania mieszkańcom, których problem być może wykracza poza obszar rzeczowy Rzecznika Praw Konsumenta. Karty znajdują się również na stronie www.powiatnidzicki.pl. Jako dowód załączono powyższe karty.

[akta kontroli str. 69, 116-121]

- 4) promocję punktów i zasad udzielania pomocy w internecie - na stronach www.bip.powiatnidzicki.pl, www.powiatnidzicki.pl, <https://kozlowo.pl/>.

<http://janowiec.warmia.mazury.pl/>, <https://www.janowo.pl/> znajdują się zakładki poświęcone darmowej pomocy prawnej. Strony gminne posiadają przekierowanie na stronę www.bip.powiatnidzicki.pl. Na stronie udostępniono m.in. numer telefonu do zapisów, adres do rejestracji elektronicznej, zasady udzielania pomocy, osoby uprawnione, informację o poradnictwie obywatelskim i edukacji prawnej, o możliwości złożenia opinii o uzyskanej poradzie, listę jednostek poradnictwa, wykaz punktów, biuletyn informacyjny wydawany co miesiąc przez Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego oraz karty informacyjne w wersji elektronicznej. Wydruki ze stron Powiatu i gmin załączono jako dowód do akt kontroli.

[akta kontroli str. 69, 73, 83-89, 92, 98-113]

- 5) wykaz punktów i numer telefonu do zapisów udostępnia się raz w tygodniu w mediach społecznościowych - Facebook Powiatu Nidzickiego.

[akta kontroli str. 69, 72]

- 6) na terenie gmin Powiatu Nidzickiego wolontariusze Stowarzyszenia Wsparcia Obywatelskiego prowadzili kolportaż plakatów dotyczących lokalizacji i godzin pracy punktów prowadzonych przez organizację pozarządową - m.in. plakaty znajdują się w budynkach GOPS-ów, Urzędów Gmin. Plakaty zamieszczono także na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego, a pracownik Starostwa dostarczył je również do Sądu Rejonowego w Nidzicy, dwóch kancelarii komorniczych oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Jako dowód przedłożono kopię plakatu.

[akta kontroli str. 69, 96-97]

- 7) na dzień 30.05.2019 r. w tygodniku „Nasza Gazeta Nidzicka” zaplanowana została emisja i podanie do publicznej wiadomości mieszkańców Listy jednostek poradnictwa obywatelskiego. Lista opublikowana zostanie w dodatku do gazety.

[akta kontroli str. 69, 73]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Nidzicki wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego do mieszkańców powiatu nidzickiego. Promując nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie nie ograniczano się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano

bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...)."

Kierownik Wydziału Oświaty, promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego z upoważnienia Starosty w piśmie z dnia 24 maja 2019 r., znak OZK.8170.25.2019 poinformował, cyt. „Informacja o zmianach w ustawie, w szczególności o poszerzeniu kręgu osób uprawnionych została przedstawiona przez Starostę Nidzickiego na Sesji Rady Powiatu w dniu 28.12.2018 r.. Informacja ta również została przedstawiona na spotkaniu Starosty z kierownikami wydziałów Starostwa Powiatowego w Nidzicy w dniu 7 stycznia 2019 r. Poinformowano o zmianie grupy osób uprawnionych, rejestracji telefonicznej za pomocą numeru tel. 575 136 077, poproszono także o rozpowszechnienie tej informacji wśród pracowników, interesantów i znajomych. Ponadto w sposób zwyczajowo przyjęty materiały informacyjne zamieszczono na tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym oraz na stronie internetowej powiatu. Karty informacyjne poradnictwa przekazano Powiatowemu Rzecznikowi Praw Konsumentów, który przyjmuje mieszkańców w budynku Starostwa Powiatowego dwa razy w tygodniu. Ponadto informacja o zmianach w ustawie została przekazana e-mailem do urzędów gmin oraz MOPS-u w Nidzicy celem zamieszczenia na stronach internetowych. W grudniu 2018 r. wspólnie z jednostkami organizacyjnymi oraz GOPS-ami, MOPS-em podjęto współpracę celem opracowania listy jednostek poradnictwa”. Jako dowód załączono protokół nr IV/2018 z sesji oraz protokół ze spotkania Starosty Nidzickiego z kierownikami wydziałów Starostwa Powiatowego w Nidzicy w dniu 7 stycznia 2019 r.

[akta kontroli str. 70,74-82]

Podjęcie takich działań przez starostę wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach:

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zgodnie z § 4 ust.

I rozporządzenia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, osobom o którym mowa powyżej nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może być świadczone:

- w miejscu zamieszkania;
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

Jak wskazano w „Pytaniach i odpowiedziach” zawartych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: „W przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej. W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się. Ponadto daje podstawę do umówienia osoby uprawnionej w innej lokalizacji, gdzie będzie w razie potrzeby możliwość zaangażowania osoby wspierającej, np. tłumacza języka migowego. Niekiedy najbardziej dogodną formą świadczenia pomocy tej grupie osób będą środki porozumiewania się na odległość, ze względu na posiadanie w domu odpowiedniego sprzętu wspomagającego połączonego z komputerem”.

Ustalono, iż zagadnienie dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w:

- części II listy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub poradnictwa obywatelskiego, której treść brzmi następująco: „Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową nie są w stanie przybyć do punktu lub osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się mogą otrzymać poradę przez telefon lub przez Internet. Bliższe informacje pod numerem podanym do zapisów”;
- na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Nidzicy oraz na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Nidzicy w informacji o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- w umowach z adwokatami i radcami prawnymi na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu nidzickiego.

[akta kontroli str. 100, 314, 341, 349]

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Starostwa Powiatowego w Nidzicy nie wpłynęło żadne zgłoszenie od osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osób doświadczających trudności w komunikowaniu się. W związku z czym nie świadczone usługi nieodpłatnej pomocy prawnej w którejkolwiek z ww. form.

[akta kontroli str. 70]

Mając na uwadze postanowienie art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócił się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon.

Jak wynika z wyjaśnień Starosty Nidzickiego zapisy na nieodpłatne porady prawne i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie są możliwe za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej pod adresem <https://enpp.pl/ewidencja/event/reservation/167>. Dotychczas w Powiecie Nidzickim nie wystąpiły przypadki świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych poza punktem.

[akta kontroli str. 70]

Mając na uwadze działania, podjęte w celu przygotowania jednostki do świadczenia usług osobom niepełnosprawnym, nie wnosi się uwag w przedmiotowym zakresie.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy, zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę, a udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, stosownie do art. 8 ust. 4 ustawy, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

Kontrola wykazała, iż w Powiecie Nidzickim został uruchomiony 1 numer telefonu, który obsługiwany jest przez pracownika Starostwa. Starosta Nidzicki w piśmie z dnia 24 maja 2019 r. poinformował, że „Telefon odbierany jest w dni powszednie, od godz. 8.00-15.00. Poza tymi godzinami jest możliwość rejestracji elektronicznej. Wskazany numer służy jedynie do uzyskania informacji i zapisów nt. porad prawnych i poradnictwa obywatelskiego. Numer telefonu został podany do publicznej informacji – w punktach, na stronach internetowych Starostwa Powiatowego oraz każdej z gmin powiatu, jest dostępny na Facebooku Powiatu oraz na plakatach i kartach informacyjnych. Porady w punkcie odbywają się po wcześniejszym umówieniu wizyt, aczkolwiek nadal zdarzają się przypadki przyjscia do punktu bez zapisów. Wówczas pierwszeństwo mają osoby zapisane na dane godziny – wyjątek, kobiety w ciąży. Starostwo prowadzi kalendarz rezerwacji za pomocą systemu ENPP”.

[akta kontroli str. Nr 70, 90-91]

Faktem jest, że ustawodawca nie reguluje szczegółowo, kto winien obsługiwać wyznaczony numer telefonu. Zgodnie z opiniami Ministerstwa Sprawiedliwości, zawartymi w „Pytaniach i odpowiedziach” na stronie <https://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/dla-wykonawcow>, cyt. (...) ustawa przewiduje prowadzenie zapisów pod wyznaczonym jednym na powiat nr telefonu, celem zapewnienia jak najlepszej alokacji wizyt oraz uniknięcia przestojów w punktach przy tworzeniu kolejek w innych. (...) Nowelizacja ustawy nie daje podstawy do zlecenia prawnikom oraz pracownikom organizacji pozarządowych zadań związanych z prowadzeniem zapisów, układaniem kolejności i alokacją wizyt (...). Wyznaczając podmiot do obsługi specjalnego telefonu dla zapisów należy mieć również na względzie koordynowanie świadczenia usług poza punktem i udzielania porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy, dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą wstawić się w punkcie osobiście oraz

osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż obsługa organizacyjno-techniczna systemu leży w gestii starosty zasadnym wydaje się, aby numer telefonu obsługiwany był przez komórkę starostwa”.

Starosta Nidzicki poinformował, że „Osoba, która chce zgłosić się na poradę może się na nią zapisać poprzez:

- rejestrację telefoniczną pod numerem wskazanym przez Starostę 575 136 077, czynnym w dni robocze, w godz. 8.00-15.00. Wówczas pracownik Starostwa dokonuje zapisu w kalendarzu rezerwacji w systemie ENPP wybierając dzień, miejsce i godzinę porady zgodnie z wolą osoby chcącej skorzystać z porady. Informuje także osobę o obowiązku zabrania dowodu osobistego. Do systemu dostęp mają również osoby świadczące porady, które poprzez zalogowanie do niego widzą ile osób i na którą godzinę jest zapisanych w danym dniu,
- rejestrację elektroniczną pod adresem <https://enpp.pl/ewidencja/event/reservation/167>. Osoba zainteresowana wybiera datę, miejsce i godzinę porady Rejestracja czynna jest całą dobę,
- rejestrację u osoby udzielającej porady, która dokonuje zapisu w kalendarzu rezerwacji w systemie ENPP wybierając dzień, miejsce i godzinę porady zgodnie z wolą osoby chcącej skorzystać z porady,
- rejestrację osobistą lub poprzez członków rodziny bezpośrednio w siedzibie Starostwa Powiatowego u pracownika merytorycznego. Osoba zapisująca na poradę wpisuje dane do kalendarza rezerwacji w systemie”.

[akta kontroli str. Nr 126]

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca;

Na terenie Powiatu Nidzickiego w roku 2019 utworzono 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i 1 punkt mobilny nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 3 lokalizacjach, tj.:

- 1 punkt stały prowadzony samodzielnie przez Powiat Nidzicki, w którym pomoc świadczona jest przez adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie i radców prawnych wyznaczonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie. Punkt ten zlokalizowany jest w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy przy ul. Kolejowej 5, 13-100 Nidzica; pomoc świadczona jest 5 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 13.00;

[akta kontroli str. 9]

- 1 punkt mobilny prowadzony przez organizację pozarządową, tj. Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego w 3 lokalizacjach, tj. w:
 - Urzędzie Gminy w Kozłowie, ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo, pomoc świadczona jest 2 dni w tygodniu, tj. w poniedziałek i wtorek w godz. 14.00 – 18.00;
 - Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym, nr budynku 62, 13-111 Janowiec Kościelny, pomoc świadczona jest 2 dni w tygodniu, tj. w środę w godz. 08.00 – 12.00 i w czwartek w godz. 11.00 – 15.00;
 - Budynku po byłym Ośrodku Zdrowia, ul. Przasnyska 60 w Janowie, pomoc świadczona jest 1 dzień w tygodniu, tj. w piątek w godz. 09.00 – 13.00.

[akta kontroli str. Nr 10]

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w Powiecie Nidzickim udzielane jest w punkcie mobilnym w 3 lokalizacjach przez organizację pozarządową – Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, tj. w:

- Urzędzie Gminy w Kozłowie, ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo, pomoc świadczona jest w ostatni wtorek miesiąca w godz. 14.00 – 18.00;
- Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym, nr budynku 62, 13-111 Janowiec Kościelny, pomoc świadczona jest w ostatni czwartek miesiąca w godz. 11.00 – 15.00;
- Budynku po byłym Ośrodku Zdrowia, ul. Przasnyska 60 w Janowie, pomoc świadczona jest w ostatni piątek miesiąca w godz. 09.00 – 13.00.

[akta kontroli str. Nr 11]

Starosta Nidzicki poinformował, że „wizyty odbywają się na bieżąco – rejestracja odbywa się na dany dzień, lub kolejny, jeśli punkt jest już nieczynny w danym dniu. Punkt w Nidzicy prowadzony przez adwokatów i radców prawnych jest czynny codziennie w dni robocze, punkt „mobilny” jest czynny 2 dni w Kozłowie, 2 dni w Janowcu Kościelnym i 1 dzień w Janowie. Przy rozlokowywaniu punktów brano pod uwagę liczbę mieszkańców danej gminy. Uznano także, iż punkt będzie się znajdował w miejscowościach gdzie ma siedzibę urząd gminy, ze względu na większą ilość spraw w danym miejscu i swobodny dojazd. Punkty na terenie gmin usytuowane są w miejscowościach, w których skupia się życie mieszkańców danej gminy – urzędy, szkoła, gops, gok. Posiadają one najlepszy zakres połączeń komunikacyjnych, spośród dostępnych”.

[akta kontroli str. Nr 127]

Zgodnie z art. 8 ust. 9 ustawy, wszystkie lub wybrane dyżury w punkcie mogą posiadać określoną specjalizację, którą określa się w szczególności przez wskazanie dziedziny prawa lub problematyki nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej podczas dyżuru lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, świadczonego podczas dyżuru, albo poprzez wskazanie grupy osób uprawnionych. W Powiecie Nidzickim nie określono specjalizacji dyżurów.

[akta kontroli str. Nr 6-11]

e) wyposażenie lokalu;

W celu sprawdzenia lokali, w których jest prowadzona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, 24 maja 2019 r., kontrolerzy w obecności pracownika Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nidzicy, dokonali oględzin wszystkich (4) lokali z terenu powiatu nidzickiego, w których usytuowane zostały 2 punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, tj.:

1. lokal usytuowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy przy ul. Kolejowej 5, 13-100 Nidzica;
2. lokal usytuowany w Urzędzie Gminy w Kozłowie, ul. Mazurska 3, 13-124 Kozłowo;
3. lokal usytuowany w Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym, nr budynku 62, 13-111 Janowiec Kościelny;
4. lokal usytuowany w Budynku po byłym Ośrodku Zdrowia, ul. Przasnyska 60 w Janowie.

W czasie przeprowadzania oględzin punkty w Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym oraz w Urzędzie Gminy w Kozłowie, zgodnie z harmonogramem, były nieczynne. Jednakże pracownik Starostwa Powiatowego w Nidzicy udostępnił wyżej wymienione lokale do oględzin. Kontrolerzy nie byli w stanie skontrolować wymogów dot. komputera z wymaganym oprogramowaniem, komputerowego systemu informacji prawnej oraz drukarki czy urządzeń pozwalających na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej, ponieważ w tym czasie nie było świadczone nieodpłatne poradnictwo prawne. W powyższych lokalach zgodnie z umową z organizacją pozarządową zapisano, że „Zleceniobiorca zapewni jako swój wkład własny, urządzenia i oprogramowanie oraz materiały eksploatacyjne niezbędne do wyposażenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Będzie to:

- komputer typu laptop wraz z urządzeniami peryferyjnymi (mysz, ewentualnie dodatkowa klawiatura oraz oprogramowanie systemowe i biurowe),
- drukarka ze skanerem,
- program informacji prawnej,
- materiały biurowe i eksploatacyjne (papier, toner, długopisy, notatniki, segregatory, teczki, itp.). Zleceniobiorca zapewnia we własnym zakresie dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiającą udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie pomocy”.

[akta kontroli str. 358-359]

Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. 2018, poz. 2492) określił wymogi dotyczące lokalu, w którym będzie usytuowany punkt, w którym udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone będzie nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Zgodnie z § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia punkty Starostwa Powiatowego w Nidzicy były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia zostało wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Wyposażenie poszczególnych lokali zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym. Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Starostwo Powiatowe w Nidzicy zapewniło w 1 lokalu, tj. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do

bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki, urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych.

[akta kontroli str. 387-402]

Punkt zlokalizowany w Budynku po byłym Ośrodku Zdrowia, ul. Przasnyska 60 w Janowie, gdzie poradnictwo prawne świadczy organizacja pozarządowa zgodnie z harmonogramem był czynny i spełniał powyższe wymogi.

[akta kontroli str. 391-394]

Nie zgłasza się uwag w powyższym zakresie.

f) wyposażenie poczekalni punktu:

Oględziny wykazały, iż wszystkie lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Starostwo Powiatowe w Nidzicy zamieściło na tablicy w poczekalni następujące informacje:

- 1) o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Karta informacyjna poradnictwa, zawierająca ofertę jednostki nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 5 ust. 5 ustawy, jest sporządzana według wzoru, który jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Nie zgłasza się uwag w powyższym zakresie.

[akta kontroli str. 387-402]

g) dokumentacja i sprawozdawczość:

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej

pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zwanej dalej „kartą pomocy”, przez podanie w szczególności informacji dotyczących zgłoszonej sprawy i udzielonej pomocy, dziedziny prawa, której dotyczyła ta pomoc, kategorii sprawy, formy udzielonej pomocy, czasu poświęconego na jej udzielenie i liczby wizyt osoby uprawnionej w tej samej sprawie, ogólnych informacji o osobie uprawnionej dotyczących w szczególności wieku, płci, wykształcenia, dochodu, gospodarstwa domowego i miejsca zamieszkania, oraz danych dotyczących punktu, osoby udzielającej pomocy i daty jej udzielenia. Karta pomocy zawiera część obejmującą opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy. Wypełnienie przez osobę uprawnioną tej części karty pomocy, w tym podanie numeru telefonu w celu zasięgnięcia dalszej opinii, jest uzależnione od zgody osoby uprawnionej. W karcie pomocy nie podaje się danych osobowych osoby uprawnionej.

Starosta Nidzicki wyjaśnił, że „Karty pomocy oraz oświadczenia są analizowane po przekazaniu ich do Starostwa za dany miesiąc. Pracownik merytoryczny sprawdza wówczas kompletność wypełnienia kart oraz oświadczeń. Karty wypełniane są w systemie ENPP, który uniemożliwia pozostawienie pytania bez odpowiedzi, stąd nie ma możliwości pozostawienia pustego pola. W przypadku, gdyby karty były niekompletnie wypełnione, bądź zawierały niejasne/niepełne informacje osoba wypełniająca kartę zostanie wezwana do dokonania jej korekty. Ponadto po analizie pytań i odpowiedzi zamieszczanych na stronie <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/> zakładka dla wykonawców w dniu 2 kwietnia 2019 r. przesłano do wykonawców zalecenia nt. wypełniania oświadczeń”.

[akta kontroli str. 128, 153-154]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta Nidzicki przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, tj.:

- zbiorcza informacja o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej sporządzona przez Starostę Nidzickiego za I kwartał 2019 r.: pismo z dnia 19.04.2019 r.

[akta kontroli str. 127, 134-147]

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem).

Starostwo Powiatowe w Nidzicy w 2018 r. na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymało 125 208,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Starosty Nidzickiego, cyt. „Dotacja na prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 r. na terenie Powiatu Nidzickiego została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Z przyznanej kwoty dotacji 125 208,00 zł wydatkowano 124 833,69 zł. Kwotę w wysokości 374,31 zł, jako środki niewykorzystane na obsługę zadania zwrócono w dniu 18 stycznia 2019 r. Powodem niewykorzystania dotacji były niższe, niż zaplanowano wydatki na obsługę zadania”.

[akta kontroli str. 386]

2) Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług:

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń:

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Nidzicki zawarł z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie i Okręgową Radą Adwokacką Olsztyńską Izby Adwokackiej odpowiednio w dniu 30 października 2018 r. oraz 24 października 2018 r. porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu. Na podstawie ww. porozumień samorząd prawniczy został zobowiązany do przedłożenia powiatowi w terminach do 20 listopada 2018 r. imiennych wykazów radców prawnych i ich zastępców, oraz do 15 listopada 2018 r. imiennych wykazów adwokatów i ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej w poszczególnych punktach w powiecie nidzickim. ORA i OIRP wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły w ustalonym terminie stosowne wykazy.

[akta kontroli str. 427-430]

b) korzystanie z opinii o jakości usług:

Nowelizacja ustawy wprowadza tzw. ankiety satysfakcji klientów. Każdy uprawniony korzystający z porady na koniec wizyty może wypełnić anonimową ankietę, w której przekaze swoją opinię o usłudze (art. 7 ust. 1 zdanie drugie ustawy). Uprawniony może również w późniejszym terminie zgłosić uwagi bezpośrednio do odpowiedniego starosty. Starosta analizuje wszystkie nadesłane opinie pod kątem potrzeby usprawnień i poprawy jakości działania punktów (art. 7 ust. 5 ustawy). Stosownie do art. 7 ust. 3 kartę pomocy, z wyjątkiem części obejmującej opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy, oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 2, adwokat lub radca prawny przekazują staroście do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy. Starosta Nidzicki w piśmie z dnia 27.05.2019 r. poinformował, że „Karty pomocy cz. A wraz z oświadczeniami są przekazywane w terminie określonym w ustawie, tj. do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego. W roku 2019 r. nie odnotowano opóźnień w przekazywaniu dokumentów, zarówno przez osoby wskazane przez Izby, jak i organizację pozarządową”.

[akta kontroli str. 127]

Zgodnie z art. 7 ust. 5 starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Starosta Nidzicki w piśmie z dnia 27.05.2019 r. wyjaśnił, cyt. „raz w miesiącu ok. 10 dnia po zakończeniu miesiąca odbiera cz. B Kart pomocy z punktu „mobilnego”. Z punktu nr 1 w Nidzicy ze względu na dużą ilość kart, odbierane są one 2 razy w miesiącu. Co miesiąc karty są analizowane, pracownik sporządza notatki z analizy.

- analizowane są tylko karty wydane w punkcie, tj. oznakowane pieczęcią Starostwa,
- nie było potrzeby pogłębiania opinii ze względu na pozytywne odpowiedzi na temat udzielonych porad i punktu. Gdyby pojawiały się odpowiedzi negatywne, będą prowadzone wywiady telefoniczne w celu zgromadzenia pogłębionych opinii o realizacji zadania”.

[akta kontroli str. 127, 148-151]

Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy, w przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie npp, w szczególności stwierdzenie, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego adwokat lub radca prawny informuje osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust 1 ustawy.

Starosta Nidzicki wyjaśnił, że „w I kwartale 2019 r. odnotowano 5 takich przypadków, co potwierdza pkt. 4.12 Zbiorczej informacji o wykonaniu zadania za I kw. 2019 r. Lista jednostek została przekazana w wersji papierowej do wszystkich punktów pomocy. Otrzymali ją zarówno adwokat jak i radca prawny pełniący dyżury w Punkcie w Nidzicy oraz osoby wyznaczone przez organizację pozarządową. Ponadto lista jest publicznie dostępna na stronie Powiatu Nidzickiego”.

[akta kontroli str. 125, 144]

Ustawodawca w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia wskazał, iż starosta co najmniej (tj. minimum, najmniej, nie mniej niż) raz w miesiącu (tj. miesięcznie, co miesiąc, w każdym miesiącu danego roku) przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Jak poinformował Starosta Nidzicki „informacja zbiorcza z analizy ankiet została przesłana za okres styczeń – marzec 2019 w kwietniu oraz za miesiąc kwiecień 2019 w maju. Starosta w I kw. 2019 nie przysyłał informacji do izb i organizacji co miesiąc, ponieważ analiza ankiet w poszczególnych miesiącach nie budziła zastrzeżeń do pracy wykonawców. Zgodnie z zapisami rozporządzenia przekazane powinny być opinie mogące mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego, co w tym okresie nie miało miejsca. Od II kw. 2019 r. informacje takie będą przysyłane co najmniej raz w miesiącu. Pracownik prowadzi analizę pytań i podaje samorządom i organizacji informację ile osób udzieliło odpowiedzi na dane pytanie, nie są wysyłane dane osobowe, ani fakty, które pozwoliłyby identyfikować osobę, która wypełniała kartę”.

[akta kontroli str. 127, 152]

W związku z powyższym nie zgłasza się uwag w powyższym zakresie.

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa;

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);

- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

W myśl art. 8a ust. 2 ustawy lista, o której mowa w ust. 1, zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

W powyższym obszarze ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Nidzicy wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu nidzickiego. W liście również zawarto informacje o ogólnopolskich infoliniach tematycznych.

[akta kontroli str. 306-315]

Kwestia zawarcia w przedmiotowej liście informacji o instytucjach ogólnopolskich została również poruszona w wytycznych Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z którymi „(...) pierwsza część listy będzie zawierać pogrupowany tematycznie wykaz jednostek świadczących nieodpłatnie poradnictwo specjalistyczne, dostępne dla mieszkańców powiatu, w tym zarówno lokalne, organizowane przez gminy i powiat, jak również o szerszym zasięgu, ale organizowane przez inne jednostki sektora finansów publicznych. Na liście należy więc uwidocznić ogólnopolskie infolinie tematyczne, inne formy poradnictwa prowadzonego środkami komunikacji na odległość oraz dyżury poradnicze organizowane przez podmioty publiczne na podstawie odrębnych uregulowań, takie jak ośrodki dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Rzecznik Finansowy, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz powiatowi rzecznicy konsumentów, inspektoraty okręgowe Państwowej Inspekcji Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Krajowa Informacja Podatkowa prowadzona przez Ministerstwo Finansów, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, Narodowy Fundusz Zdrowia i jej infolinie wojewódzkie, Niebieska Linia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne”

W celu wywiązania się z obowiązku informacyjnego, wynikającego z art. 8a ust. 4 ustawy, Starosta Nidzicki opublikował w 2019 r. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz urzędów gmin: Kozłowo, Janowo, Janowiec Kościelny listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa. Oświadczył przy tym, że cyt. „Pracownik Starostwa w grudniu 2018 r. przesłał drogą elektroniczną do wszystkich urzędów materiały na temat zmian w ustawie z prośbą o aktualizację danych znajdujących się na stronach urzędów. Na stronach internetowych gmin:

<https://kozlowo.pl/>, <http://janowiec.warmia.mazury.pl/>, <https://www.janowo.pl/> zostały uaktualnione powyższe dane. Na każdej ze stron znajdują się więc materiały na temat npp i npo wraz z listą jednostek nieodpłatnego poradnictwa. Ponadto od lutego br. każda z Gmin ma ustawione przekierowanie na stronę www.bip.powiatnidzicki.pl, tak aby informacje były jednolite we wszystkich urzędach oraz były aktualne w przypadku jakichkolwiek zmian”.

Starosta Nidzicki zlecił również publikację listy publikację w środkach masowego przekazu, tj. w „Naszej Gazecie Nidzickiej” [zlecono na dzień 30.05.2019 r.], jako dodatek do gazety.

[akta kontroli str. 125-126]

Lista została także udostępniona w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego oraz w każdej z gmin, w punktach porad w miejscu oczekiwania. Potwierdzają to protokoły oględzin punktów. Lista dostępna jest także na stronie internetowej www.powiatnidzicki.pl w zakładce darmowa pomoc prawna oraz na internetowych stronach każdej z Gmin.

[akta kontroli str. 125-126]

d) dotatkowe wsparcie osób uprawnionych.

Zgodnie z art. 11 ust. 6b organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

Jak wyjaśnił Starosta Nidzicki, cyt. „powiat uwzględnił w ogłoszeniu o konkursie realizację tzw. asysty poradniczej – pkt. V Termin i warunki realizacji zadania, pkt. 9 - Oferent, w ramach oferty może przedstawić porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych”.

Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego nie załączyło do swojej oferty porozumień z wolontariuszami, którzy służyliby asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych. Na podstawie powyższego i biorąc pod uwagę fakultatywny charakter asysty poradniczej, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości nie oceniono powyższego zagadnienia.

[akta kontroli str. 126, 165, 187-266]

3) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców.

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania,
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania,
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W ramach tej kontroli starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa świadczy usługi przestrzegając poufności, profesjonalizmu, rzetelności i zasad etyki, a także czy w praktyce stosuje zadeklarowane standardy obsługi klientów i wewnętrzny system kontroli jakości (art. 11 ust. 8a ustawy). Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Kontrola wykazała, iż zarówno w 2018 r. jak i do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych w 2019 r. Starosta Nidzicki nie przeprowadził kontroli wykonywania umowy dotyczącej świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez organizacje pozarządowe (z którymi podpisał umowy), na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, do czego był zobowiązany na mocy art. 11 ust. 8 ustawy. Zapis dotyczący kontroli zadania publicznego znajduje się w § 7 umowy nr OZK.032.9.2018 zawartej pomiędzy Powiatem Nidzickim a Stowarzyszeniem Wsparcia Obywatelskiego.

Z wyjaśnienia Starosty w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy Starosta kontroluje organizację pozarządową zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Art. 17 tejże ustawy wskazuje, iż organ administracyjny zlecający realizację zadania publicznego może dokonać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- a) stopnia realizacji zadania,
- b) efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- c) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania,
- d) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Kontrola organizacji była prowadzona poprzez monitoring wykonywania zadań – analiza kart pomocy, dane z systemu ENPP, analizę strony <http://swo.ngo/> (promocja zadania) oraz poprzez kontrolę przedłożonego sprawozdania za I kw. z realizacji zadania.

Sprawozdanie z realizacji zadania wpłynęło do Starostwa w dniu 12.04.2019 r. Pracownik merytoryczny Starostwa po analizie sprawozdania przygotował wezwanie do jego korekty. Korekcie podlegały zarówno omyłki pisarskie, jak i błędy. Ponadto na podstawie art. 17 ustawy i § 7 umowy o realizację zadania publicznego poproszono o przedłożenie dokumentów potwierdzających prawidłowość wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania, m.in.

- 1) kopii faktur wymienionych w zestawieniu faktur związanych z realizacją zadania potwierdzających realizację obowiązków wskazanych w § 5 ust. 3 umowy o realizację zadania publicznego, tj. dokumentów księgowych prawidłowo opisanych i zaksięgowanych,
- 2) kopii dokumentów potwierdzających wniesienie wkładu osobowego i rzeczowego na deklarowanym poziomie,

3) przedłożenia oświadczenia, iż dotacja nie została przekazana w części lub całości osobie trzeciej.

Wykonawcy wyznaczono dzień złożenia korekty sprawozdania, złożenia wyjaśnień oraz dokumentów. W określonym terminie Wykonawca nie przedłożył wyjaśnień, stąd też wyznaczono drugi termin informując jednocześnie o możliwości rozwiązania umowy. Wyjaśnienia, wraz z korektą sprawozdania oraz dokumentami wpłynęły w terminie”.

[akta kontroli str. Nr 128]

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy zauważyć, że prowadzenie kontroli ma na celu ulepszenie organizacji lub jakości świadczonych usług, w czasie ich trwania. Prowadzenie kontroli po zakończeniu realizacji zadania nie pozwala na bieżącą eliminację stwierdzonych ewentualnych nieprawidłowości, jak również nie wskaże stopnia realizacji zadania oraz efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zaniechanie obowiązku kontrolnego należy ocenić w kategorii nieprawidłowości, za powstanie której odpowiedzialność ponosi Starosta.

Należy również nadmienić, że Stowarzyszeniem Wsparcia Obywatelskiego opracowało zasady wewnętrznej kontroli jakości udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczonego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także standardy obsługi w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Przestrzeganie wewnętrznych standardów pełni dodatkową funkcję gwarancyjną dla starosty, jako bezpośrednio finansującego poradnictwo, gdyż uprawdopodabnia, że dana organizacja działa na odpowiednim poziomie i dostarcza mieszkańcom powiatu porady o odpowiedniej jakości merytorycznej.

[akta kontroli str.254-260]

4) Sporządzanie projektów niezbędnych pism i liczba udzielonych porad.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 i 4 nieodpłatna pomoc prawna obejmuje: sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym, lub sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Jak wyjaśnił Starosta Nidzicki cyt. „świadczenie usług nieodpłatnej pomocy prawnej obejmuje sporządzanie projektów niezbędnych pism, co potwierdzają dane wykazane w Informacji zbiorczej za I kw. 2019 r.”.

[akta kontroli str.128]

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w 2018r. udzielono łącznie 476 porad, w tym w I kwartale 2018 r. - 114 porad, z tego : 82 porady udzielone przez adwokatów lub radców prawnych oraz 32 porady udzielone przez organizację pozarządową. Natomiast w I kwartale 2019 r. udzielono łącznie 278 porad, w tym: 204 porady w zakresie pomocy

prawnej udzielone przez adwokatów lub radców prawnych oraz 42 porady w zakresie npp i 32 porady w zakresie npo udzielone przez organizację pozarządową.

[akta kontroli str. 385]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

5) Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o prowadzenie kontroli wykonania przez organizację pozarządową warunków umowy, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 11 ust. 8 ustawy.

Odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych związanych z brakiem w umowie z organizacją pozarządową zapisu dot. możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy, ponieważ Starosta przedłożył aneks do umowy z organizacją pozarządową wprowadzający ww. zapis.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki
(dokument podpisany podpisem elektronicznym)

